

Skogsarbetarbyn "Porkala" i Sillre 50 år

Skogsarbetarbyn "Porkala" i Sillre by byggdes för 50 år sedan. Det avgränsade området bestod som mest av 11 friliggande villor. Mycket har hänt med människorna och området under de gångna decennierna. Lidens Tidning kommer under våren att uppmärksamma stundande jubileum med en serie artiklar. I den Jubileumsskrift, som ges ut i juni 2006 med anledning av Lidens Hembygdsförenings 50 årsjubileum, kommer en längre artikel av etnologen Maria Andersson att publiceras. I november 2005 hölls ett mycket välbesökt föredrag i Kulturmagasinet i Sundsvall om "Porkala". Det finns nu möjlighet att åter få lyssna till föredragshållaren Maria Andersson, denna gång i Lidens Sockenstuga onsdagen den 22 mars 2006 kl. 19.00. Här följer nu en kort inledning till "Porkala" 50 år.

Skogsarbetarbyn "Porkala" i Sillre by för c:a 50 år sedan.

Foto: okänd.

Tack Pertti Piirainen, Härnösand för lånet av fotot.

På 1950-talet rådde brist på arbetskraft i skogsarbetet. Många skogsarbetare började arbeta inom industrin i städer och mindre tätorter, men även vattenkraftsutbyggnaden var ett alternativ för många. En högkonjunktur inföll i samband med Koreakriget i början av 1950-talet, som ökade arbetskraftsbehovet både i industrin och i skogen.

Tankar på att förbättra boende och arbetsförhållanden för skogsarbetarna hade sedan en längre tid funnits på centralt nivå. Fackförbunden strävade efter helårsanställningar och direkta avtal mellan arbetstagare och arbetsgivare istället för det entreprenadssystem som förekom långt in på 1900-talet. Statliga utredningar hade gjorts både på 30-talet och 50-talet om behovet av bättre boende och mathållning för skogsarbetarna.

Införandet av kockor från 30-talet och framåt var en sådan central idé som fick genomslag under 40-talet. Boendet växlade under tiden från 20-talet och fram till 50-talet mellan allt stadigare konstruktioner av skogshuggarkojor, t ex så kallade kronkojor, och mer mobila lösningar, som monteringsfärdiga baracker och rastkojor på medar.

Egnahemsområden som kallades skogsarbetarbyar blev en annan typ av lösning, som hängde ihop med nya möjligheter till persontransporter. Även om inte alla hade tillgång till egen bil ännu i början på 50-talet så hade bolagen ofta folkvagnsbussar som de plockade upp sin personal med och körde ut dem till huggningarna. Längs Indalsälven planerades och uppfördes ett antal skogsarbetarbyar. En del av dem beboddes nästan uteslutande av finska arbetskraftsinvandrare, andra blev nästan entydigt etniskt svenska.

Förutsättningarna för skogsarbetaren och hans familj ändrades alltså till det yttre. Men hur såg den förändringen ut för de skogsarbetare som flyttade in, i det här fallet i "Porkala"? Vad betydde det att få moderna bostäder? Vad hände när den finska arbetskraftsinvandringen blev bofast? Hur producerades finskhet och svenskhet och vilka konsekvenser fick det för livet i byarna? Hur såg relationen mellan manligt och kvinnligt ut i den nya situationen? Vad hände med den andra generationen, de som växte upp på "Porkala"? Och - inte minst - vad kan "Porkala" lära oss i dagens situation av tilltagande etniska konflikter?

/Maria Andersson

Maria Andersson

Maria Andersson är född 1967 i Marmaverken i Hälsingland. Hon är sedan 2003 fil dr i etnologi i Uppsala. Maria arbetar huvudsakligen åt Jämtlands läns museum med olika forskningsprojekt. Hon har även haft uppdrag åt Sundsvalls museum och Mittuniversitet, samt Arbetslivsinstitutet, där hon under doktorandtiden tillhörde projektet GAV (Genus, arbete, välfärdsstat).

Text och foto: Arne Johansson

Skogsarbetarbyn "Porkala" 50 år

och skogsarbetets förändring under efterkrigstiden.

Föredrag av etnologen Maria Andersson

Liisu Unander, uppväxt i "Porkala", medverkar

Planering inför 50-årsjubileet

Onsdagen den 22 mars 2006 kl. 19.00

i Sockenstugan i Liden.

Kaffeservering. Välkommen!

Arr: Lidens Hembygdsförening, Studieförbundet Vuxenskolan,
Sundsvalls Museum.